

**PROGRAMUL
PARTIDUL FORȚELOR DEMOCRATICE**

Prăbușirea regimurilor totalitare comuniste și dezintegrarea imperiului sovietic, la sfârșitul anilor 80 și începutul anilor 90, au determinat profunde transformări politice, economice și sociale, atât la scara globală, regională, cât și la nivel de state și de națiuni. Aceste procese de importanță istorică au încununat cu succes mișcările de renaștere și de eliberare națională ale popoarelor captive, inclusiv din teritoriile românești de la est de Prut.

Efectele dezastruoase ale sistemului totalitar bolșevic, impus din exterior populației din stânga Prutului, rezistența spirituală și morală a românilor-moldoveni în perioada ocupației sovietice au determinat, în primăvara anului 1987, începutul unei mișcări organizate pentru renașterea și eliberarea națională. Afirmarea identității naționale, abolirea regimului comunist, democratizarea societății au constituit obiectivele majore ale Mișcării. După o lungă perioadă de asuprire națională și de privare de drepturi și de libertăți a populației de la est de Prut, participanții la prima Mare Adunare Națională, din 27 august 1989, au impus legiferarea limbii române ca limbă de stat și revenirea acesteia la alfabetul latin.

Evoluția Mișcării de Renaștere și de Eliberare Națională a fost marcată de constituirea, prin alegerile din primăvara anului, 1990, a unui nou Legislativ, de adoptarea însemnelor naționale, de abolirea dictaturii partidului comunist, de crearea condițiilor pentru afirmarea pluripartidismului. Parlamentul anilor 1990-1994 a proclamat suveranitatea Republicii Moldova, a dat apreciere politico-juridică Pactului Molotov-Ribbentrop, stipulând necesitatea lichidării consecințelor acestuia, a pus bazele constituirii statului de drept și a societății civile, a declanșat, reformele democratice. Trăsătura definitorie a acestei faze - necesitatea desprinderii de imperiul sovietic - a fost proclamarea, la 27 august 1991, a independenței Republicii Moldova.

Linia orientată spre afirmarea independenței noului stat și spre promovarea valorilor democratice naționale, spre integrarea Republicii Moldova cu România, în cadrul procesului de integrare în structurile vest-europene și de aderare la Alianța Nord-Atlantică, a trezit o reacție ostilă din partea forțelor proimperiale și șovine, a unei părți influente din elita politică a fostului regim comunist, sprijinită din exterior, generând separatismul care a provocat conflictul militar din 1992 de la Nistru. Acest conflict a marcat și continuă să marcheze evoluțiile politice economice din Republica Moldova, creând în permanență condiții pentru ofensiva forțelor orientate spre blocarea procesului de reformare democratică a societății, spre știrbirea independenței Republicii Moldova prin menținerea acesteia în zona de influență a Rusiei și înglobarea ei în Comunitatea de State Independente.

Criza economică și demoralizarea populației, provocată de forțele proimperialiste, antireformatoare și antinaționale, a schimbat, în mod substanțial, raportul de forțe în societate. Ca urmare, în februarie 1994, forțele neocomuniste au preluat puterea în stat. Efectele acestei guvernări antidemocratice - care a procedat la revizuirea, pe cale legislativă, a prevederilor de bază ale Declarației de Independență a Republicii Moldova, care a compromis unitatea teritorială a statului și a deturnat linia spre reformarea democratică a societății - au amplificat nemulțumirile și revolta populației, determinând, ca urmare, reconsiderarea de către forțele democratice, reformatoare a organizării lor politice.

În calitate de exponent al acestor forțe, PFD și-a propus consolidarea lor, în scopul de a oferi un program - alternativă viabil pentru depășirea situației de criză din societate.

Șansa promovării reale a priorităților Programului PFD a apărut după alegerile parlamentare din primăvara anului 1998, când - cu toate că nu s-a efectuat un transfer radical al puterii în folosul formațiunilor de centru - dreapta - s-a constituit totuși, o majoritate parlamentară a forțelor de orientare reformatoare - Alianța pentru Democrație și Reforme (ADR). ADR și-a asumat înfăptuirea transformărilor radicale în societate și a proclamat drept obiectiv strategic major integrarea Republicii Moldova în structurile europene. În perioada aflării la guvernare A.D.R. a adoptat cadrul legislativ ce a permis începutul reformării unor sisteme-cheie ale societății.

Aceste transformări, precum și eforturile, și realizările concrete obținute de către Republica Moldova în dialogul cu structurile europene au deranjat forțele antireformatoare, care au declanșat modificarea Constituției, pentru instituirea regimului prezidențial, și au schimbat raportul de forțe în Legislativ, conducând la demisia Guvernului instalat de ADR. O atare turnură a evenimentelor a determinat trecerea ADR. în opoziție și angajarea acesteia în politică pentru promovarea în continuare a liniei sale politice și apărarea intereselor electoratului pe care îl reprezintă.

IDENTITATEA PARTIDULUI FORTELOR DEMOCRATICE

Partidul Forțelor Democratice - prin participarea și contribuția celor care formează astăzi nucleul structurilor centrale și teritoriale ale formațiunii - este o parte componentă și un continuator al Mișcării de Renaștere și de Eliberare Națională, începută în primăvara anului 1987. În calitate de membri și simpatizanți ai Mișcării Democratice și, ulterior, ai frontului Popular din Moldova, mișcări ce au exprimat interesele majorității populației, actualii membri ai PFD. au contribuit la pregătirea, în anii 1988-1991, a condițiilor necesare pentru oficializarea limbii române și a însemnelor naționale, pentru afirmarea conștiinței naționale a românilor de la est de Prut și a cetățenilor de altă origine etnică, pentru proclamarea independenței Republicii Moldova față de imperiul sovietic, pentru lansarea procesului de democratizare a societății și a instituției statului de drept, pentru demararea procesului de trecere la economia de piață, inclusiv, pentru împroprietărirea cetățenilor.

Profitând de unele greșeli, inerente situației excepționale în perioada inițială de democratizare a societății și de desprinderea de imperiul sovietic, de criza politică, generată de conflictul militar de la Nistru și stimulată de forțele ce dețineau pârghiile reale ale puterii, în stat, dar și de lipsa de realism politic manifestată de către unii lideri politici, forțele antidemocratice și antinaționale au compromis eforturile și realizările Mișcării de Renaștere și de Eliberare Națională. Ca urmare, situația social - politică din Republica Moldova s-a destabilizat, creându-se o atmosferă de incertitudine și de apatie în societate.

În scopul depășirii stării de derută ce cuprinsese Mișcarea de Renaștere și de Eliberare Națională și al creării condițiilor necesare continuării transformărilor democratice în societate, la începutul anului 1993, s-a constituit Congresul Intellectualității. Acest fapt s-a datorat, în primul rând, rolului pe care l-a conștientizat și asumat intelectualitatea unica forță capabilă, la acel moment, să contracareze ofensiva grupărilor antinaționale. Congresul Intellectualității a dat expresie politică acestei noi realități, răspunzând, astfel imperativului de regrupare a forțelor democratice și reformatoare din societate, de schimbare a formelor și a metodelor de activitate în vederea promovării reformelor democratice, a realizării idealului de unitate națională, a integrării europene și euroatlantice. Noul context a dictat și reconsiderarea locului și rolului în societate ale unor formațiuni politice, conducând la fuzionarea lor cu Congresul Intellectualității și determinând schimbarea, în iunie 1994, a denumirii acestuia în Congresul Democrat Unit (CDU).

Evoluțiile economice, politice și sociale din Republica Moldova, pe de o parte, aderarea la formațiune a reprezentanților celor mai diverse grupuri sociale, pe de alte parte, au constituit motivele pentru schimbarea, în octombrie 1995, a denumirii formațiunii în Partidul Forțelor Democratice (PFD.).

PFD este promotorul idealurilor și al principiilor fundamentale ale Mișcării de Renaștere și de Eliberare Națională, cuprinse și în Declarațiile Marilor Adunări Naționale din 1989, 1990 și 1991, precum și în Declarația de Independență a Republicii Moldova din 27 august 1991.

STATUL DE DREPT. SOCIETATEA CIVILĂ. ADMINISTRAREA PUBLICĂ

2.1 Separarea puterilor în stat

Partidul Forțelor Democratice se pronunță pentru separarea puterilor legislativă, executivă și judecătorească, a cooperării și exercitarea prerogativelor ce le revin conform practicii existente în statele cu tradiții democratice. În acest sens PFD pledează pentru menținerea echilibrului dintre aceste puteri, și anume ca:

PUTEREA LEGISLATIVĂ să fie exercitată de către Parlament și, prin delegarea legislativă a acestuia, și de guvern, la nivel de ordonanțe în domeniile date;

PUTEREA EXECUTIVĂ să fie exercitată conform prevederilor constituționale, prin care sânt delimitate atribuțiile Președintelui și ale Guvernului, precum și ale organelor administrației publice locale. Autoritățile publice locale trebuie să-și exercite funcțiile în condiții de descentralizare, prevăzute de legislație, cu excluderea oricăror contradicții;

PUTEREA JUDECĂTOREASCĂ să fie exercitată în exclusivitate de către organele judiciare și de drept, ca părți componente ale autorității judecătorești, fapt ce ar exclude atribuirea unor prerogative speciale unor organe ale acestui sistem. Puterea judecătorească trebuie să apere libertățile și drepturile cetățenilor și să-i ocrotească de abuzurile autorităților.

2.2 Consolidarea societății civile

PFD respinge concepțiile și practicile totalitare, antidemocratice și antiumane pledând pentru constituirea în Republica Moldova a structurilor societății civile. PFD consideră vital necesară stabilirea de relații de parteneriat între cetățeni, grupurile sociale și stat, relații ce ar exclude monopolizarea de către stat a funcțiilor da reglementare a raporturilor sociale, abuzul de putere din partea autorităților publice și ar contribui la depășirea conflictelor și la instaurarea stabilității în societate.

În acest scop, PFD va acționa pentru sprijinirea activității instituțiilor societății civile, a organizațiilor nonguvernamentale (asociații, ligi, uniuni profesionale, sindicate, fundații etc.), ce exprimă interesele diverselor grupări sociale:

- asigurarea de condiții echitabile grupurilor sociale în vederea apărării intereselor lor;
- permanentizarea dialogului dintre autoritățile publice și partide, mișcări social-politice, organizații nonguvernamentale, sindicate - dialog orientat spre identificarea și aplicarea unor soluții adecvate în probleme de interes general al societății;
- soluționarea, prin metode politice și prin dialog, a oricărui conflict social, etnic sau confesional, care are la bază încălcarea drepturilor economice și sociale;
- excluderea violenței fizice și verbale, a calomniei și a discriminării adversarilor politici;
- educarea populației în spiritul toleranței, al respectului față da valorile naționale, religioase și față de lege.

2.3 Drepturile omului

Crearea statului de drept în Republica Moldova și integrarea acesteia în structurile democratice europene impune respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului, ca una dintre garanțiile păcii și ale stabilității în Republica Moldova.

PFD va lupta pentru aplicarea, și respectarea tuturor prevederilor din Declarația Universală a Drepturilor Omului, din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, din alte documente internaționale privind drepturile omului, ratificate de Republica Moldova.

În vederea realizării acestor deziderate, PFD se pronunță pentru:

- familiarizarea întregii populații cu actele juridice internaționale și interne privind drepturile și libertățile omului, cu practicile internaționale privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților etnice, lingvistice și religioase, inclusiv prin studierea bazelor drepturilor omului în instituțiile de învățământ de toate gradele;
- constituirea unor organizații nonguvernamentale pentru apărarea drepturilor omului, ce cooperează în acest domeniu cu organismele internaționale de specialitate, cu alte instituții ale societății civile;
- extinderea influenței mijloacelor libere de informare în masă, inclusiv a celor electronice, în scopul informării obiective a populației asupra felului în care autoritățile publice, inclusiv justiția, respectă drepturile omului;
- descurajarea și respingerea fermă a separatismului, a atitudinilor și a manifestărilor extremiste, șovine și xenofobe;
- asigurarea de șanse egale pentru afirmarea tuturor cetățenilor, excluderea oricăror privilegii sau drepturi politice speciale legate de apartenența etnică;
- cunoașterea, propagarea și cultivarea respectului față de identitatea națională și moștenirea culturală a românilor și a cetățenilor de altă origine etnică.

2.4 Ordinea publică, apărarea și securitatea statului

PFD consideră că - în condițiile când suveranitatea statului nu este exercitată asupra întregului său teritoriu, când nu sînt respectate pe deplin principiile separării puterilor în stat, când, urmare a creșterii structurilor puterii cu structurile de origine mafiotă, o mare parte din bunurile publice au fost însușite ilegal de către exponenții vechii nomenclaturi comuniste - apărarea ordinii publice, a suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, securitatea cetățeanului nu pot fi pe deplin asigurate și garantate. În aceste condiții, PFD consideră drept obiective majore pentru societate:

- sporirea autorității și a eficienței organelor de drept în vederea apărării drepturilor omului, a combaterii criminalității;
- reformarea armatei Naționale a Republicii Moldova, care trebuie să asigure: constituirea treptată a unor forțe armate profesioniste, aflate sub controlul parlamentului și al societății civile, ce s-ar dezvolta după criteriile interoperabilității în cadrul Programului “Parteneriat pentru Pace” al NATO;
- extinderea cooperării cu organismele internaționale în vederea restabilirii suveranității Republicii Moldova asupra întregului teritoriu;
- modificarea actualului sistem de securitate a statului, renunțându-se, în acest scop, la structurile moștenite de la U.R.S.S. și constituirea unui Serviciu de Informații care să-și desfășoare activitatea sub un riguros control parlamentar și public, în condiții de transparență;
- garantarea liberului acces la arhivele fostului KGB, stipularea prin lege a inadmisibilității deținerii până în 2010 de către foștii colaboratori și informatori ai KGB a unor funcții publice reprezentative în stat.

2.5 Administrația publică locală

PFD se pronunță pentru democratizarea vieții publice prin descentralizarea puterii, stimularea inițiativelor colectivităților locale și sporirea capacității administrative și economice a autorităților locale.

În acest scop PFD pledează pentru implementarea cu fermitate și consecvență a actualei legislații privind administrația publică locală, care va conduce la:

- independența financiară a puterii locale de cea centrală prin constituirea și gestionarea fondurilor de către organele de administrație publică locală și deznădăcinarea fenomenului corupției;
- descentralizarea puterii de stat și a administrației de stat prin transferul către organele publice locale și serviciile descentralizate ale organelor administrației de stat a mai multor componente de ordin politic, administrativ, economic, social și cultural;
- asigurarea unui cadru democratic pentru participarea cetățenilor la conducerea vieții publice a comunităților în care locuiesc, crearea mecanismelor de control asupra activității administrației locale și de contestare a deciziilor și acțiunilor organelor publice locale, ce afectează interesele cetățenilor;
- satisfacerea intereselor comunităților locale și teritoriilor, inclusiv celor din Transnistria și Gagauz-Yeri, de a beneficia de competențe administrative, economice și bugetare autonome, care ar reflecta particularitățile lor regionale.

POLITICA ECONOMICĂ

Ultimi ani de dezvoltare social-economică a Republicii Moldova sânt marcați de un declin profund în toate domeniile, de o continuă scădere a nivelului de trai al populației și drept consecință de un climat social general nefast. În scopul depășirii profunde crize economice și structurale, consolidării relațiilor de piață și creării bazelor reale pentru o dezvoltare economică durabilă ulterioară și întru asigurarea creșterii nivelului de viață în Republica Moldova, P.F.D, va promova o politică economică ținând cont de realitățile economice, sociale și politice, precum și de conjunctura internă și externă.

PFD va continua politica transformărilor economice și structurale pentru a determina ireversibilitatea procesului democratizării continue a societății și instituirii economiei de piață. Pentru depășirea crizei economice, relansarea creșterii, asigurarea unei dezvoltări durabile și ridicarea bunăstării populației, PFD va promova:

- a) realizarea transformărilor structurale și promovarea unei politici “investițional-productive” care ar permite să se scoată pe piața externă nu numai unele produse autohtone, dar și de a promova pe această piață un bloc economic infrastructural care să includă întreaga economie națională;
- b) definitivarea procesului de reformare în domeniul proprietății și privatizării; crearea unui sector privat competitiv ca o componentă de bază a blocului infrastructural ce va determina competitivitatea economiei naționale; consolidarea bazei juridice, normative și instituționale a proprietății și perfectarea legislației în domeniul privatizării pentru a simplifica participarea investitorilor străini la acest proces; corectarea în măsura posibilităților a inechităților procesului de privatizare pentru a determina accelerarea apariției unei pătri sociale medii reale; crearea condițiilor macroeconomice, juridice și sociale pentru dezvoltarea continuă a pieței hârtiilor de valoare și a celei imobiliare, crearea administrației corporative compatibile cu principiile economiei de piață;
- c) reducerea dependenței economice a Republicii Moldova față de spațiul ex-sovietic;
- d) integrarea Republicii Moldova în sistemul economic european și în cel mondial, răspunzând

astfel unui proces obiectiv mai larg ce se derulează în Centrul și Sud-Estul Europei de edificare a statelor democratice și a economiilor de piață și integrării lor în spațiul european de securitate și stabilitate.

3.1 Restructurarea și stabilizarea economiei

PFD consideră restructurarea economiei naționale drept o direcție definitorie a reformelor, menită să conducă la constituirea unui sistem economic unitar, funcțional și stabil, cu o structură adecvată resurselor și necesităților interne, fapt ce implică:

- reformarea în domeniul proprietății prin deestatizare, consolidarea proprietății private în proporție definitorie pentru dezvoltarea societății civile, eliberate de sub tutela statului;
- aplicarea unei politici fiscale flexibile și diferențiate în vederea stimulării dezvoltării economice și a păstrării, în limite controlabile, a deficitului bugetar;
- crearea unui mediu concurențial benefic tuturor agenților economici, stimularea activităților în consens cu motivațiile și interesele acestora, dar și cu interesele naționale;
- restructurarea de ramură care trebuie să aibă ca obiective modernizarea, reprofilarea întreprinderilor falimentare, utilizarea cu prioritate a materiilor prime agricole și a resurselor interne, dezvoltarea serviciilor, satisfacerea nevoilor interne și sporirea potențialului de export; lichidarea întreprinderilor neviabile prin aplicarea integrală a legislației în domeniul falimentului;
- stimularea și protejarea investițiilor private interne, atragerea și garantarea investițiilor străine prin crearea mediului investițional favorabil care va include stabilitate macroeconomică, cadru legal și reglementări statale transparente, dezvoltarea aptitudinilor și cunoștințelor manageriale în interior;
- obținerea asistenței din partea organismelor financiare internaționale.

PFD se pronunță pentru aprofundarea și consolidarea reorientării externe a economiei Republicii Moldova, dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu Uniunea Europeană, în scopul diversificării piețelor de import-export, depășirii efectelor legate de asumarea angajamentelor în cadrul Uniunii Economice a CSI și ale aservirii economiei republicii la spațiul economic postsovietic.

3.2 Agricultură și reforma agrară

PFD consideră că în perioada de tranziție când agricultura are o pondere substanțială în economia Republicii Moldova, ea va constitui o prioritate a economiei naționale, fiind un domeniu real pentru depășirea crizei și relansarea economiei.

PFD se pronunță pentru:

- finalizarea procesului de privatizare în agricultură și de înmânare a titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren agricol și a cotelor valorice;
- stimularea dezvoltării agriculturii și a consolidării relațiilor de piață la sate, prin sprijinirea asocierii proprietarilor de pământ și cooperării agenților economici rurali în condiții financiare favorabile, inclusiv printr-o politică de creditare adecvată;
- crearea unui sistem de finanțare a agriculturii prin: atragerea creditelor preferențiale pentru dezvoltarea sectorului agricol privat, extinderea asociațiilor de micro-finanțare rurală, intensificarea creditării de către băncile comerciale a sectorului cu participarea moderată a statului prin programe concrete, crearea condițiilor pentru dezvoltarea leasingului de echipament și utilaj agricol;
- facilitarea fiscală a importului de mijloace de producție și utilaj agricol, elaborarea și realizarea

- mecanismelor de stimulare și promovare a exportului de produse agricole;
- crearea și dezvoltarea infrastructurii și serviciilor destinate sectorului agrar, implementarea unei politici de desfacere și prețuri stimulatorii pentru producătorii agricoli;
- încurajarea constituirii în baza diverselor forme de organizare a proprietății private și publice a unităților de prestări servicii la sate, ceea ce ar asigura folosirea mijloacelor tehnice și a tehnologiilor avansate în agricultură;
- constituirea la sate a întreprinderilor de prelucrare a produselor agricole și a altor materii prime locale.

3.3 Industria

PFD optează pentru:

- un complex industrial competitiv, care să asigure relansarea și creșterea economică, promovarea schimburilor comerciale cu străinătatea în condițiile unui raport de schimb favorabil;
- reformarea industriei conform specificului teritorial și național;
- pentru recalificarea resurselor umane, modernizarea potențialului industrial, asigurându-se astfel penetrarea produselor Republicii Moldova pe piețele externe.
- În concepția PFD, pentru restructurarea și modernizarea industriei, e necesară realizarea următoarelor obiective:
 - extinderea sectoarelor de producție bazat prioritar pe materiile prime locale, inclusiv a celor de prelucrare a produselor agricole, de fabricare a materialelor de construcție;
 - sprijinirea de către stat a întreprinderilor mici și mijlocii, încurajarea industriei meșteșugărești prin promovarea unei politici de creditare stimulatorii;
 - dezvoltarea întreprinderilor de prelucrare a materiilor prime destinate industriei ușoare;
 - restructurarea, pe criterii de eficiență și competitivitate, a întreprinderilor, cu accelerarea dezvoltării infrastructurii acestora;
 - dezvoltarea subramurilor pentru fabricarea mijloacelor de producție (tehnică, utilaje agricole, echipamente pentru industria alimentară și ușoară etc.);
 - reprofilarea unităților economice din industria electrotehnică, electronică, conversiunea întreprinderilor nerentabile din fostul complex industrial-militar prin sprijin financiar din partea statului, precum și prin atragerea capitalului străin;
 - comercializarea pe piața occidentală a produselor industriei naționale prin cooperarea cu firme străine;
 - reconceperea modului de organizare-conducere a întreprinderilor de bază și trecerii la forme moderne de management de protejare și de stimulare prin lege a cadrelor manageriale;
 - redimensionarea întreprinderilor mari, vânzarea activelor fixe neutilizate, reorganizarea întreprinderilor cu perspective de dezvoltare și lichidarea întreprinderilor neviabile;
 - stimularea și dezvoltarea procesului de certificare a întreprinderilor mici și mijlocii în scopul creării unui sector;
 - dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în scopul creării unui sector privat puternic și al creării de noi locuri de muncă prin dezvoltarea bazei instituționale a antreprenoriatului și promovarea infrastructurii serviciilor și a instrumentelor financiare de susținere a antreprenoriatului. Baza instituțională a antreprenoriatului va include politica fiscală față de întreprinderile mici și mijlocii, instituționalizarea politicii în domeniu, supremația legii și dereglementarea activității antreprenoriale.

3.4 Sistemul energetic

PFD consideră că excluderea dependenței energetice a Republicii Moldova de o singură piață de resurse energetice este un obiectiv strategic, de natură să asigure consolidarea independenței economice și politice a statului. Aceasta implică, în primul rând, demonopolizarea și privatizarea sistemelor energiei electrice, tehnice și de aprovizionare cu combustibil, inclusiv cu gaze naturale și crearea unei piețe competitive reale a acestor produse. În aceste condiții va fi posibilă:

- lărgirea numărului de furnizori de energie și de combustibil, penetrarea spre noi piețe de resurse energetice;
- asigurarea unei dezvoltări satisfăcătoare a surselor de energie electrică prin atragerea capitalului privat și obținerea de credite de la băncile internaționale; atingerea unei înalte eficiențe energetice la producerea, transportarea și distribuirea energiei și a gazelor naturale;
- asigurarea sporirii stabilității și securității energetice prin implicarea capitalului privat;
- soluționarea problemei Centralei electrice de la Cuciurgan, competiția pentru producerea celei mai ieftine energii, urmând să elimine elementul politic din relațiile cu Centrala nominalizată.
- PFD consideră că statul trebuie să se implice doar în soluționarea unor probleme strategice precum:
- participarea, împreună cu alte state din zonă, la programe comune privind asigurarea stabilă cu resurse energetice în condiții de eficiență economică (gazoducte, centrale atomoelectrice etc.);
- racordarea la sistemul energetic european, promovarea construcției interconexiunilor electrice cu România în vederea aderării la UCPT;
- aprobarea construcției obiectivelor energetice de mare importanță;
- stabilirea tipului de combustibil pentru viitoarele centrale electrice propuse spre construcție etc.;
- adoptarea cadrului legal menit să asigure eficiența utilizării resurselor energetice în toate sferile.

Implementarea unui larg program de conservare a energiei, susținut de o asistență profesională înaltă și de un fond special constituie un obiectiv prioritar în acest sens.

3.5 Sectorul investițional

PFD consideră că reactivarea procesului investițional, prin folosirea prioritara a resurselor interne, este decisivă pentru relansarea economiei și consolidarea independenței statului. În condițiile diversificării formelor de proprietate și aplicării mecanismelor de piață, pentru sistemul investițional sînt necesare:

- finanțarea, prin investiții publice a infrastructurii și a ramurilor în care sectorul privat nu poate activa în condiții de eficiență economică, a sferei sociale și sectoarelor vitale din economie;
- instituirea unei rețele de fonduri de investiții ce ar include resurse ale agenților economici, fonduri de asistență, de asigurare, de economii și de pensii;
- încurajarea investițiilor străine directe, pe termen lung, în special sub formă de transfer de tehnologii și know-how, de politici comerciale și potențial managerial.

În vederea diminuării riscurilor pentru investitorii străini și creării unui cadru legislativ favorabil investițiilor străine, PFD va pleda pentru înlocuirea acordurilor încheiate de Republica Moldova în cadrul Uniunii Economice a CSI prin acorduri bilaterale, elaborate în baza normelor și a practicilor internaționale.

3.6 Sistemul financiar-bancar

PFD atribuie o importanță mare sistemului financiar-bancar. Ajustat tuturor rigorilor pieței concurențiale, el poate asigura buna funcționare a economiei. În acest scop, PFD susține sporirea profesionalismului cadrelor angajate în instituțiile financiar-bancare (de stat și private) și aplicarea tehnologiilor informaționale avansate.

PFD pledează pentru o politică financiară orientată spre asigurarea echilibrului macroeconomic, în ale cărui condiții acțiunile de politică monetară-creditară și de politică bugetar-fiscală să fie subordonate creșterii economice. Întru realizarea acestor obiective se impune:

- adoptarea unui sistem fiscal stimulatoriu prin care s-ar putea impulsiona procesul de producție în toate ramurile și s-ar favoriza inițiativa tuturor agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și de forma organizatorico-juridică;
- asigurarea unei impozitări progresive a persoanelor fizice și juridice în concordanță cu puterea contributivă a fiecăruia;
- restructurarea sistemului cheltuielilor publice în corespundere cu standardele specifice economiei de piață, acordându-se prioritate finanțării ocrotirii sănătății, învățământului, culturii și securității sociale, urmărindu-se cu strictețe, concomitent, eficiența oricăror cheltuieli publice;
- crearea condițiilor juridice și economice pentru dezvoltarea surselor alternative de finanțare a acțiunilor social-culturale;
- realizarea, în sfera monetară, a unor măsuri orientate spre diminuarea inflației, a reducerii ratei dobânzii și crearea condițiilor economice pentru stimularea investițiilor în economie;
- sprijinirea dezvoltării instituționale a sistemului bancar prin amplasarea în teritoriu, mai cu seamă în zona rurală, a unor noi sucursale, filiale și agenții și prin aprofundarea activităților bancare, prin diversificarea și amplificarea serviciilor;
- crearea condițiilor pentru dezvoltarea unei concurențe reale pe piața serviciilor financiare.

POLITICA SOCIALĂ

PFD se pronunță pentru instituirea unei societăți în care ordinea pieței funcționează alături de ordinea socială, menită să ofere o multitudine de servicii sociale cetățenilor în diferite domenii. Acest deziderat e deosebit de important în perioada de tranziție spre un nou sistem economic, în care reformele afectează largi categorii ale populației, iar impactul lor se răsfrânge deosebit de grav asupra calității vieții cetățenilor, ceea ce conduce la polarizarea socială.

PFD consideră drept imperios necesară crearea condițiilor pentru punerea în aplicare a noii legislații cu privire la pensii, ce le-ar asigura cetățenilor în vârstă un trai demn, pe potruiva efortului depus pe parcursul vieții la edificarea societății, achitarea, fără întârziere, a pensiilor, precum și a indemnizațiilor pentru familiile cu mulți copii și pentru alte categorii defavorizate ale populației cu indexarea lunară sau trimestrială a acestora, în funcție de rata inflației.

4.1 Protecția socială

PFD consideră că refacerea și dezvoltarea sistemului de securitate socială trebuie să aibă la bază:

- stabilirea și asigurarea condițiilor minime necesare existenței tuturor cetățenilor cu stare socială precară, precum și a unor drepturi sociale acordate de stat acestora;
- stabilirea, prin lege, a unui raport corespunzător între contribuția socială individuală a fiecărui cetățean și datoria societății de a-i proteja de cei aflați la nevoie;

- realizarea efectivă a drepturilor de securitate socială, prin redistribuirea echitabilă, a veniturilor create în societate;
- diversificarea tipurilor de asigurări sociale în raport cu gradul de contribuție la constituirea fondurilor de asigurări sociale;
- specificarea în acte legislative și normative a modului de participare a agenților economici la dezvoltarea sistemului de protecție socială a salariaților (construirea de locuințe, protecția și sprijinirea tinerilor familii, reciclarea și perfecționarea profesională, integrarea profesională a handicapaților, acordarea suplimentelor la pensii etc.);
- asistența socială diferențiată a salariaților și compensarea veniturilor tuturor persoanelor ale căror surse sânt inferioare minimului vital, stabilit prin lege.
- În acest scop, PFD va pleda pentru reformarea radicală a sistemului de asigurări sociale prin:
- introducerea evidenței nominative a participării fiecărei persoane la constituirea fondurilor de asigurări sociale;
- revizuirea actualului sistem de calculare a vechimii în muncă, folosind în acest scop sistemul de cotizare în formarea fondurilor de asigurări sociale;
- instituirea sistemului de securitate socială a persoanelor în vârstă, bazat pe pensii de vârstă, plătite de către stat, pe pensii de asigurare plătite conform muncii depuse din contribuțiile individuale și ale patronilor, precum și pe pensii din asigurarea benevolă a cetățenilor;
- instruirea și reciclarea profesională în vederea soluționării problemelor legate de ocuparea forței de muncă, în special a șomajului generat de trecerea la economia de piață;
- crearea condițiilor necesare pentru apariția și funcționarea oficiilor de stat și private pentru repartizarea forței de muncă disponibilizate;
- perfecționarea legislației privind veniturile bănești ale populației, indexarea depunerilor bănești prin recalcularea lor, în funcție de creșterea prețurilor de consum;
- adoptarea unui program real cu privire la restituirea depunerilor bănești ale populației acumulate pînă la liberalizarea prețurilor (1 ianuarie 1992);
- crearea condițiilor adecvate pentru activitatea lucrătorilor din domeniile științei, culturii, învățământului și ocrotirii sănătății cu remunerarea lor în funcție de volumul și calitatea muncii depuse, asigurîndu-li-se un nivel de viață decent;
- încurajarea participării la viața economică a tinerilor și îndeosebi, a participanților la conflictul militar de la Nistru, prin proiecte speciale;
- încurajarea dezvoltării industriei mici și a serviciilor în mediul rural, în vederea creării unor noi locuri de muncă;
- aplicarea unui program de protecție socială a invalizilor, ce ar include:
 1. reabilitarea lor medicală și socială;
 2. crearea și funcționarea unor locuri de muncă specializate;
 3. acordarea de facilități vamale la importul articolelor și echipamentelor necesare menținerii sau dezvoltării locurilor de muncă specializate;
- crearea de condiții economice și financiare pentru asigurarea cu locuințe a fiecărei familii, în primul rînd a celor tinere, prin acordarea de credite pe termen lung – de 25 ani – cu subvenționare, ceea ce ar permite construcția de case individuale sau procurarea de apartamente, precum și prin stimularea construcției de locuințe de către întreprinderi și instituții; sporirea calității serviciilor comunale;
- crearea cadrului legislativ și aplicarea unui program de îmbunătățire a calității mediului de muncă și de activitate, adoptarea măsurilor de protecție a muncii;
- intensificarea cooperării externe în scopul extinderii pieței muncii.

4.2 Familia. Ocrotirea mamei și a copilului

PFD pledează pentru:

- crearea în societate a condițiilor favorabile pentru consolidarea familiei și creșterea unei generații sănătoase;
- promovarea femeilor în diferite sfere ale vieții social-economice și politice, în funcție de calitățile profesionale;
- realizarea programelor de dezvoltare multilaterală a copiilor prin sprijinirea instituțiilor preșcolare, a școlilor de diverse profiluri prin asistența garantată de stat copiilor superdotați, provenind, în primul rând, din familii slab asigurate;
- dezvoltarea centrelor de planificare familială, protecția socială a familiilor tinere, în special slab asigurate, precum și a celor cu copii handicapați printr-un sistem special de reabilitare medicală, de recuperare socială și de sprijin individual prin indemnizații, în funcție de venituri.

4.3 Ocrotirea sănătății

PFD pledează pentru o nouă strategie în domeniul ocrotirii sănătății, incluzând reorganizarea întregului sistem de asistență medicală prin:

- crearea unui sistem mixt, public și privat de asistență medicală care va satisface necesitățile populației;
- descentralizarea administrativă și financiară a sistemului de ocrotire a sănătății;
- finanțarea sistemului de sănătate din fonduri publice formate din taxe și impozite generale, din contribuții obligatorii de asigurare de sănătate ale patronilor, precum și din contribuții benevole de asigurare ale populației;
- dezvoltarea sferei de servicii medicale acordate de medici de familie;
- garantarea calității serviciilor prestate prin acreditarea și autorizarea cu licențe pentru activitatea instituțiilor medicale, trecerea la medicina prin asigurare;
- crearea condițiilor pentru punerea în aplicare a legislației cu privire la minimul de asistență medicală gratuită și a unui program de stat pentru combaterea bolilor contagioase, social periculoase – hepatită virală, TBC, SIDA.

4.4 Protecția mediului

PFD consideră că prosperitatea socială, inclusiv sănătatea, este legată inseparabil de menținerea unui mediu înconjurător și de valorificarea rațională a resurselor naturale productive. PFD pledează pentru dezvoltarea durabilă a societății în corespundere cu strategia internațională.

În consecință, PFD va promova:

- perfecționarea cadrului legislativ privind protecția mediului și regenerarea resurselor;
- educarea și formarea cadrelor de specialitate în domeniu;
- informarea opiniei publice asupra stării mediului;
- cooperarea cu organizațiile nonguvernamentale de profil în vederea educației ecologice a populației și protecției mediului înconjurător;
- salubritatea așezărilor umane urbane și rurale;
- diversificarea surselor de finanțare a acțiunilor de protecție a mediului.

4.5 Măsuri sociale privind tineretul

PFD se pronunță pentru:

- crearea de condiții decente de viață și de activitate pentru tineri, pentru protecția lor social-juridică, precum și pentru afirmarea lor în societate;
- elaborarea unui nou sistem informativ în scopul asigurării perfecționării și reciclării profesionale a tinerilor din motive economice, precum și participarea lor la formele de instruire avansate, la nivel universitar și postuniversitar în Republica Moldova, în România și în alte țări;
- sprijinirea familiilor tinere prin facilitarea accesului la locuințe sociale, precum și la locuințe-propritate privată;
- încurajarea participării la viața economică prin proiecte speciale;
- încurajarea organizațiilor nonguvernamentale ale tineretului.

REFACEREA SPIRITUALĂ

Pe parcursul ultimilor cincizeci de ani, populația Republicii Moldova a cunoscut efectele nefaste ale politicii regimului totalitar comunist. Controlul total al statului asupra cetățeanului, menținerea acestuia într-o situație economică precară, încălcarea sistematică de către administrația centrală și locală a drepturilor omului, impunerea pe toate căile a ideologiei comuniste și a ateismului, interzicerea valorilor culturii naționale și anihilarea formelor vieții sociale independente de stat au dus la deprimarea populației și la instaurarea în societate a unei atmosfere de imoralitate și de sărăcie spirituală. Odată cu dezmembrarea imperiului sovietic și apariția statului independent Republica Moldova, procesul de adaptare și de implicare a cetățenilor în refacerea societății a fost afectat de apariția conflictelor politico-ideologice și sociale, cauzate de dogmatismul și de intransigența forțelor conservatoare cu mentalitate comunistă și șovină, de tendințele acestora de a impune, în calitate de ideologie oficială a noului stat, precepte moștenite de la vechiul regim.

În aceste condiții, refacerea spirituală e posibilă doar prin repunerea în drepturi a valorilor universale și naționale fundamentale, prin reformarea sistemului de educație și de învățământ, prin garantarea libertății conștiinței și a accesului neîngrădit al tuturor cetățenilor la cultură și la informații veridice de interes public.

5.1 Educația, învățământul, știința

Luând în considerare importanța educației și a sistemului de învățământ într-o societate modernă, PFD va acționa pentru:

- constituirea unui sistem de educație și de învățământ modern, democratic, la nivelul cerințelor actuale de dezvoltare a societății și în conformitate cu tradițiile și valorile naționale, ale cărui diplome să fie recunoscute și în alte țări;
- adoptarea unei legi menite să asigure buna organizare și funcționare a învățământului, atât de stat, cât și particular, inclusiv prin stimularea sprijinirii acestuia din partea agenților economici;
- sincronizarea procesului de învățământ din Republica Moldova cu cel european;
- alocarea de la Bugetul de Stat a fondurilor necesare dezvoltării sistemului de învățământ pe măsura importanței subdiviziunilor respective în restructurarea și funcționarea economiei naționale și a întregii societăți;
- accesul liber, prin sistem de concurs, la învățământul special gratuit de stat, inclusiv bursele de studii în Republica Moldova și peste hotare;
- stabilirea unor raporturi argumentate științific și economic între fondurile bugetare rezervate cercetărilor fundamentale și aplicative;

- școlarizarea deplină gratuită a tinerilor prin sistemul de pregătire generală;
- dezvoltarea și stimularea sistemului de învățământ liceal modern ca o condiție obligatorie pentru accesul la studiile superioare;
- dezvoltarea unui sistem adecvat de protecție socială a elevilor și studenților care să permită accesul tinerilor, provenind din orice categorie socială, la toate tipurile de școli și facultăți;
- renovarea și modernizarea bazelor locative pentru tineretul aflat la studii în centrele universitare;
- garantarea autonomiei universitare.
- PFD se pronunță pentru:
- conducerea modernă și eficientă a cercetărilor științifice, promovarea valorilor autentice prin concurență loială;
- conceperea și elaborarea programelor de cercetări științifice cu finanțarea lor bugetară și din fonduri extrabugetare, eliminarea practicii finanțării instituțiilor ca subiecți în domeniul cercetării;
- sprijinirea și amplificarea cooperării științifice internaționale a savanților din Republica Moldova, a acordării de burse, specializări și documentări în străinătate pentru savanți.

5.2 Cultura

PFD se pronunță pentru promovarea, în domeniul culturii, a unei politici orientate spre crearea unui mediu cultural ce ar asigura condiții favorabile valorificării și desfășurării capacităților creative ale omului, afirmării și manifestării plene a identității naționale și spirituale a românilor, precum și a cetățenilor de altă origine etnică.

În acest scop, PFD militează pentru:

- lichidarea consecințelor opririi spirituale a cetățenilor, prin revenirea la valorile autentice ale culturii naționale, valorificarea patrimoniului acesteia, stimularea creației și difuzarea valorilor;
- adoptarea unui cadru legal care ar asigura protejarea și dezvoltarea patrimoniului național;
- promovarea adevărului despre cultura, istoria românilor și limba română, culturalizarea maselor largi, a tinerilor generații în spiritul valorilor naționale și universale;
- adoptarea și realizarea unui program de stat de protejare a culturii și a instituțiilor specializate;
- asigurarea accesului neîngrădit al cetățenilor la cultură;
- consolidarea spațiului cultural comun cu România, lărgirea raporturilor culturale cu toate țările și organisme internaționale de specialitate;
- înființarea de fundații culturale și revitalizarea activităților culturale la sate și orașe, inclusiv prin grija financiară a administrației locale și sprijinul agenților economici.

5.3 Religia și confesiunile religioase

Pronunțându-se pentru garantarea libertății conștiinței, PFD va milita pentru:

- drepturi economice, sociale, politice, culturale egale pentru toți cetățenii, indiferent de apartenența lor religioasă;
- promovarea spiritului de toleranță, de respect reciproc și de ecumenism între culte;
- acordarea tuturor cultelor a drepturilor și libertăților religioase prevăzute de actele internaționale; introducerea conștiinței și a accesului neîngrădit al tuturor cetățenilor la cultură și la informații veridice de interes public.

5.4 Mass-media

Partidul Forțelor Democratice, pornind de la rolul deosebit de important al mijloacelor de informare în masă în opera de refacere morală a societății, de menținere a ordinii și a liniștii în societate, se pronunță pentru:

- asigurarea drepturilor cetățenilor la informație și garantarea drepturilor profesionale ale ziariștilor;
- abolirea oricăror forme de cenzură – directă ori indirectă – neconforme legislației;
- deetatizarea mijloacelor de informare publică, crearea cadrului juridic adecvat pentru apariția și funcționarea presei libere, inclusiv audio- și video-.

POLITICA EXTERNĂ

Situația internațională a Republicii Moldova rămâne în continuare deosebit de dificilă. Neexercitându-și suveranitatea asupra întregului său teritoriu, având încă dislocate trupe militare rusești în raioanele din stânga Nistrului și confruntată cu o instabilitate politică de durată, atât în interior cât și în cadrul CSI, Republica Moldova n-a reușit să se califice în cursa pentru integrarea europeană, alături de alte state din zonă. Înglobată în CSI și cuprinsă de confruntări politice permanente de amploare, Republica Moldova riscă să rămână în continuare dependentă de vechea metropolă.

Iată de ce politica externă a Republicii Moldova îi revine un rol deosebit în valorificarea posibilităților existente de participare a acesteia la procesul de integrare europeană, după evenimentele din Kosovo, și de retragere a trupelor rusești din Transnistria, după Summit-ul OSCE. de la Istanbul, din noiembrie 1999.

În concepția PFD, interesele naționale vitale ale Republicii Moldova sânt:

- apărarea independenței și restabilirea suveranității asupra întregului său teritoriu-condiții primordiale pentru supraviețuirea și libera dezvoltare a populației majoritate românești, pentru conviețuirea pașnică și armonioasă a tuturor cetățenilor săi;
- apărarea democrației, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor;
- crearea condițiilor necesare relansării și dezvoltării economice;
- asigurarea condițiilor favorabile restabilirii conștiinței naționale a populației băștinașe și afirmării vocației ei europene;
- realizarea idealului de unitate națională în cadrul unei Europe unite.

În scopul atingerii acestor obiective, PFD va sprijini promovarea unei politici externe orientată spre integrarea Republicii Moldova în structurile vest-europene și euroatlantice, dezvoltarea unor relații externe bilaterale cu statele lumii.

6.1 Integrarea Republicii Moldova în structurile vest-europene și euroatlantice

PFD pledează pentru:

- aprofundarea raporturilor de parteneriat și cooperare cu comunitățile europene în vederea asocierii și aderării ulterioare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană;
- angajarea politică în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică și al Parteneriatului pentru Pace ca modalitate de apropiere și de aderare ulterioară la Alianța Nord-Atlantică – acțiuni necesare în asigurarea și garantarea securității Republicii Moldova, în transformarea zonei geografice în care ne aflăm într-un spațiu al stabilității și al păcii.

6.2 Activitatea în cadrul organizațiilor internaționale.

PFD se pronunță pentru participarea activă a Republicii Moldova în cadrul organizațiilor internaționale ce și-ar găsi expresia în:

- sprijinirea activităților diplomatice menite să ducă la prelungirea, pe termen nelimitat, a tratatului de neproliferare a armelor nucleare, la interzicerea totală a oricărui tip de experiențe nucleare;
- participarea la proiectele de asistență tehnică acordate de organizațiile din sistemul ONU, la acțiunile de combatere a terorismului internațional, a traficului de droguri și a poluării mediului ambiant;
- colaborarea strânsă în cadrul OSCE și în cadrul Consiliului Europei, al Forumului de cooperare economică al țărilor din zona Mării Negre și al altor organizații de nivel zonal și subzonal;
- colaborarea cu Fondul Monetar Internațional, cu Banca Mondială și cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

6.3 Relațiile externe bilaterale ale Republicii Moldova

Relațiile cu România

PFD consideră că relațiile cu România trebuie să aibă un caracter special și prioritar, urmărindu-se, ca obiectiv principal, realizarea integrării multilaterale prin:

- semnarea unui tratat de fraternitate și colaborare, dezvoltarea pe baza acestuia a diverselor mecanisme pentru impulsivarea raporturilor dintre cele două state românești;
- concluderea cu România în vederea consolidării independenței, suveranității și a integrității teritoriale a Republicii Moldova, a depășirii greutăților cu care aceasta se confruntă în procesul de transformări democratice, de integrare în structurile vest-europene și euroatlantice;
- elaborarea și implementarea unor programe comune, menite să reducă dependența economică (în special, cea energetică) față de CSI, dinamizarea cooperării în cadrul zonelor economice libere și a euroregiunilor;
- colaborarea strânsă între cele două state românești în domeniile învățământului, culturii și științei în vederea menținerii și dezvoltării conștiinței și a spiritualității românești în sânul populației din spațiul de la est de Prut.

Relațiile cu Ucraina

În cadrul promovării unei politici externe de largă deschidere spre lume, de bună vecinătate, de pace și prietenie cu toate statele, relațiile Republicii Moldova cu Ucraina trebuie să reprezinte un element de preocupare deosebită pentru politica externă a Republicii Moldova și va urmări:

- aprofundarea ansamblului de relații politice, economice, culturale sau de altă natură cu Ucraina;
- extinderea cooperării în cadrul zonelor economice libere și ale euroregiunilor;
- soluționarea, pe baza de reciprocitate, în temeiul normelor de drept internațional, a problemelor ce țin de interesele specifice ale românilor din sudul Basarabiei, precum și ale ucrainenilor din Republica Moldova;
- promovarea unui demers clar de parteneriat al Republicii Moldova cu Ucraina, pentru a se asigura pacea și stabilitatea în zonă, pentru a se depăși criza din stânga Nistrului.

Relațiile cu Federația Rusă

PFD și-a manifestat în permanență disponibilitatea pentru menținerea și dezvoltarea în toate domeniile de activitate a unor relații amiabile între Republica Moldova și Federația Rusă, bazate pe recunoașterea dreptului imprescriptibil de rezolvare a problemelor fără imixțiuni din afară. Pentru a înlătura orice suspiciuni în relațiile cu Federația Rusă, PFD va opta pentru:

- semnarea cu Rusia a unui tratat de bază pe principiile recunoașterii Republicii Moldova ca stat suveran și independent, unitar și indivizibil, tratat care să cuprindă angajamentul Federației Ruse de a exclude pe viitor orice imixțiune în treburile interne ale Republicii Moldova, de a renunța la politica de presiuni militare, economice și de orice altă natură, îndreptate împotriva Republicii Moldova;
- sprijinirea eforturilor cetățenilor Republicii Moldova de origine rusă, orientate spre păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, în conformitate cu normele de drept internațional.

Relațiile cu SUA

În concepția PFD, relațiile cu SUA trebuie să constituie o preocupare specială a Republicii Moldova, să aibă un caracter privilegiat, dat fiind rolul deosebit de important pe care acestea îl joacă în sprijinirea proceselor democratice, a reformelor economice, atât în statul nostru, cât și în sud-estul Europei în ansamblu, precum și a integrării lui în structurile vest-europene și euroatlantice.

Relațiile cu alte state ale lumii.

În relațiile cu alte state ale lumii, îndeosebi cu cele europene, PFD consideră că Republica Moldova trebuie să promoveze, în toate domeniile, o politică de cooperare întemeiată pe principiul respectării normelor de drept internațional și al avantajului reciproc.